

Sokkona ja oppaana HELseeNKI-kierroksilla

Miltä tuntuu kokea merenranta sokkona? Entä eksyminen Vanhan-kaupungin koskella, kun oppaana HELseeNKI-kierroksella on näkövammaisen ja opaskoira?

Teksti: Marianne Tenhami
Kuvat: Ali Kinnunen

- Haluatko muuttaa havaitsemiskykyäsi? Aukaise aistisi, saavuta uusi tietoisuus ja koe Helsinki aivan uudella tavalla, kehottaa Johannes Blomqvist etsiessään yleisöä HELseeNKI-kierroksille. Ideana kierroksilla oli, että näkövammaiset opastavat silmät peitettyinä olevia näkeviä suosikkipaikoissaan pääkaupunkiseudulla.

- Koska yleisön silmät on peitetty, sille jaetaan pala näkövammaisen henkilön jokapäiväisestä elämästä niin, että he kokevat kaupungin ihan uudella tavalla. Muuttamalla näkökulmaansa ihmiset toivottavasti ymmärtävät paremmin näkövammaisten ihmisten elinolosuhteita, alkavat ajatella kuinka yhteiskuntamme ja kaupunkimme ovat rakennetut ja alkavat käyttää näön lisäksi tietoisemmin muita aistejaan, Johannes toivoo.

Näkevien ja näkövammaisten roolit vaihtuvat

Johannes Blomqvist on ruotsalainen taiteilija, jolla on paljon kokemusta näkövammaisista. Hän on tehnyt monia performanssiprojekteja yhteistyössä näkövammaisten kanssa.

- Muutama vuosi sitten tein ääniperformansseja Haaparannassa äänitekniikkaa ja tiskijukiksi opiskelevien näkövammaisten kanssa, kertoo myös näkövammaisen henkilön oppaana toiminut taiteilija. Tästä hän sai kipinän näkövammaisuuteen. Kuin tilauksesta hän näki Ptarmigan-yhdistyksen ilmoituksen, jossa haluttiin toteuttaa yhteisöön perustuva, julkisella paikalla toteutettava projekti. Nyt oli mahdollista toteuttaa Johanneksen kauan ideoima projekti, missä näkevien ja näkövammaisten roolit vaihtuvat. Ptarmigan on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka edistää uutta luovia taideprojekteja ja haluaa tarjota tilan rohkeille ja haastaville projekteille. Yhdistys toimii Pohjoismaissa ja Baltiassa.

- Saamme rahoituksemme residenssi-ohjelmaltamme ja näin ollen voimme pyytää kolmesta neljään taiteilijaa vuodessa toteuttamaan projektejaan. On mielenkiintoista toteuttaa eri ihmisiä eri tavoin yhdistäviä projekteja. Siksi Johanneksen projekti oli meille todel-

la kiinnostava, valottaa Ptarmiganin johtaja Sari Kivinen.

Aikaisemmin näkövammaiset ovat opastaneet näkeviä pimeään rakennetuissa näyttelyissä. Tällainen oli muun muassa vuosina 2000-2001 Vantaan Tiedekeskus Heurekaassa ollut Dialogi pimeässä, jossa näkövammaiset opastivat näkeviä pimeään rakennetusta puistosta kaupungin ja veneajelun kautta baariin. Tunti eri ympäristöissä pimeässä oli useimmille näyttelyvieraille elämys, mutta loistavasta toteutuksesta huolimatta pimeä ympäristö ei ollut todellinen.

- Halusin opastuskierroksiemme tapahtuvan todellisuudessa ympäristössä. Niinpä valitsin kohteeksi kaupungin todellisine puistoinen ja kahviloineen. Näin korostuu luottamus itseän ja näkövammaiseen oppaaseen. Kohtaaminen on myös tärkeää, Johannes selittää.

Kysyessäni häneltä, eikö ole vaarallista että näkövammaisen henkilö opastaa sokkona kulkevaa näkevää vilkkaassa liikenteessä, Johannes myöntää näin olevan. Ennen varsinaisten HELseeNKI-kierrosten alkamista tehtiinkin testikierroksia, joita Johannes valvoi oppaan ja opastettavan takana kulkien. Kaikki on mennyt onneksi hyvin.

- Tavoitteenamme ei ole tappaa ketään liikenteessä ja voivathan kierrokset olla sellaisia, joilla ei ole liikennettä, Johannes sanoo.

Mieletön maapallo ja lasten kanssa ruokakaupassa

Viime joulukuun alussa toteutettujen HELseeNKI-kierrosten saama palaute on ollut positiivista. Johannes sekä oppaina kierroksilla toimineita Riikka Hännistä ja Johanna Röholmia on kiiteltu vuolaasti sekä kasvokkain että facebookissa. Riikka teki kierroksista neljä, Johanna kuusi.

- Minusta idea opastaa sokkona liikkuvia näkeviä momentteissa ympäristöissä on kiinnostava, sanoo Riikka. *Ylhäällä Johannes Blomqvist, oikealla Sari Kivinen lähdössä liikenteeseen Johanna Röholm (ylhäällä) ja Riikka Hännisen ja Kessun opastuksella (alhaalla).*

